

Zadnja tova pisma so mi, iskreno povedano, veliko pomagala, da dojamem trenutke, v katerem živim in delam. Zelo se ti zahvaljujem za to. Takšna pošta je vedno dobrodošla. Da je tako, naj navedem naslednji primer:

Pred tednom ali dvema sklicem sestanek organizacije v zvezi s četrto sejo CK ZKS. Poslitem vabilu, zadolžim člana sekretariata, da o tem na začetku nekaj pove in zagrozi najbolj poklicanim, da ne bodo molčali. Pride dan sestanaka in ura, ko bi ga morali začeti, ko ni ti. stega tovariša, ki bi moral imeti uvodno besedo. Gledam po navočitih, če je med njimi kak komunist z vodilnih mest, pa ne opazim niti enega. Vidim, da so prišli člani ZK iz proizvodnje in drugi, ni pa tistih, ki so najbolj poklicani, da kaj povedo. Ištem kakšnega komuniste iz sindikata, pa tudi teh ni. Tedaj glasno vprašam: »Kje je Janko, tako je tme tistemu tovarišu, ki sem mu naložil uvodno besedo, pa ja ni pozbil, da imamo danes sestanek in da mora uodoma nekaj povedati o temi, ki jo bomo obravnavali?« Vsi navoči se nehalo pogovarjati in se azuro vame. To traja minuto ali dve, dokler se ne ojnajči tovariška Mica in pravi: »Tovariš sekretar, Janko je odšel službeno v Avstrijo. Ko je odhajal, je dejal najbližjim sodelavcem, da je to pomembnejše kakor pa sestanek osnovne organizacije ZK. Dodal je še, da se od stankov ne živi, ampak od tega, kar je pokazal s prsti; tisto, kar je pokazal s prsti, pa se da razlagati smo tako, da se živi od denarja. Ker je pot v Avstrijo povezana z denarjem, je očitno, da je za Janka to pomembnejše kakor pa naš sestanek.« V redu, pravim malo jezen. »A kje je tovariš direktor? Morda bi tudi on lahko kaj povedal o zadnji seji ZK. Tam je bilo veliko takih stvari, ki so se nanašale tudi na nas.«

V dvoranici, v kateri imamo naše sestanke, spet zavlađa tšina. Vsi se spogledajo, kakor da z oči govorijo: »Pa da ni prihajamo na sestanke, njih pa ni, moči jih, da so z nami.« Udarim z roko po mizi, veliko močnejše kakor navadno, v sebi pa razmišljam, kaj naj zdaj storim, ko pa ni nikogar, ki sem z njim računal, da naredimo bilanco našega dela, kakor si mi zadnjič pisal, da organiziramo teden Komuniste in še druge stvari, ki sem jih imel v načrtu. Ko sem tako razmišljal, vstane Jasna, sekretarka tovariša direktorja in pravi: »Tov. sekretar, tovariš direktor ima poslovne prijatelje iz ZR Nemčije in jih je moral, verjemite mi, odpeljati na kosilo v hotel Podvin. Od njihove dobre volje, prepričani bodite, je odvisno naše tršišče v tej državi. Zato je za nas pomembnejše, da imamo tršišče, kakor pa...« Ko to izgovori, gre iz prve vrste obrne Janca, stari in načelni komunist, udeleženec mnogih bitk in nosilec mnogih azej, in reče: »Torej, Jasna, važnejše je kosilo v Podvinu kakor pa ta naš sestanek, na katerem bi morali narediti bilanco našega ustavnega organiziranja in izvajanja sklepov naših kongresov, konferenc in sestanov. Zares čudno. Zato, tovariš sekretar

NAŠE DOPISOVANJE

Pismo uredniku

(zda) se obrne k meni), mar se ti ne zdi, da smo sestanek pravzaprav že začeli s to razpravo in to tvojo upotovitvijo. Potem bi imeli sestanek vedno po istem kopitu. Pojdimo dalje in pogledimo, kje je ostala gospoda računovodja, pomočnik direktorja, sekretar skupnih služb in drugi. Namerno pravim gospoda, kajti tako se reče tistim, ki spoštujejo partijo samo takrat, kadar jim je potrebna na razpisnih komisijah.«

V dvorani postane še tišje. V meni vre. Poznam tega Janca. Oster je kot britva. Pravičen. Toda včasih nagel. Strog je. Tudi tokrat, si mislim, in ko ravno zaokrožujem osem, zagrmí globoki bariton tam iz kota, iz Cirilovega grla, iz grla našega glavnega mehanika, ki pravi: »Se kretar, vprašaj tovariško Jasno, lahko tudi Mico, kje je ta družčina, ki jo je našel Janca, pa bomo videli, kje smo; tudi to nam bo pomagalo, da ocenimo, kje smo in kaj moremo. Ne vem ravno veliko, toda prepričan sem, da ne delamo prav, ko vse gradimo na tej peščici ljudi. Ljudje, partijski vendar ni odvisna od skupščine svojih članov. Njena moč je vselej v množicah, v nas delavcih. Zakaj potem, tovariš sekretar, delaš vse načrte z njimi? In kadar jih ni, ni niti nas. E, to pri tebi ni dobro. Tudi mi smo sposobni spoznati, kaj je pri nas dobro in kaj ne. Za svojo osebo na primer vem in sem prepričan, da se pri nas v primerjavi s prej ni nič spremenilo, razen da je zdaj posodol poleg našega imena še tož, v merilu celotne delovne organizacije pa še sod. A kaj predstavlja to, kaj lahko to sploh spremeni v nas, če ostajamo taki, kakršni smo bili prej, tega pa ne vemo. Tako, sekretar, menim, da je vseeno koristno, da te družčine ni. Ta sestanek lahko končamo tudi sami.«

Tako je tudi bilo. Sestanek smo končali še boljše, kakor sem pričakoval. Vsi do enega so govorili. Celo Mica je pokritizirala Janca, a Vesna ni varčevala z besedami, ko je kritizirala direktorja. Rekla nam je celo, kako slabe volje postane, če mu omeniš ustavno uređenje in obveznosti, ki izhajajo iz tega. Sestanek je trajal dlje kakor navadno. Na koncu so bili ljudje veseli, ker smo bili aktivni in ker smo sprejeli kakih deset pomembnih sklepov, več kakor prej vse leto...

Drugače dne zaporitvo telefoni. Najprej se oglasi Janko. Jezno me začne izpraševati, kako to, da sem imel sestanek, ko pa ni nikogar od vodilnih. Odvrnil sem mu v nekaj poštenimi partijskimi besedami in — bot, slučajna je padla na vilice. Nato se javi direktor, nastopi še bolj nesramno. Tudi njemu ne ostanem dolžan. In tako zaporitvo do sekretarja skupnih služb.

Zdaj, tovariš urednik, mislim, da velja stvari vendarle postaviti na pravo mesto. Kdor je sposoben, da to stori, naj gre z nami, kdor pa ne, se zanj tudi ne, kje mu je mesto. Na svideenje in hvala.

TOV. SEKRETAR

Načrtovanje

O načrtovanju smo se pogovarjali z načelnikom občinskega oddelka za gospodarstvo in finance Slavkom Nemarčcem, občinskim svetovalem za gospodarstvo Aleksandrom Hunjadjem in podpredsednikom MK SZDL Štefanom Praznikom.

Ne moremo še trditi, da je delovni človek in občan že nosilec načrtovanja družbenega razvoja, res pa je, da veliko bolj kot doslej razmišlja in marsikaj tudi oblikuje razvojne načrte v združenem delu oziroma v krajevni skupnosti. To je spodbudno dejstvo, čeprav je manj spodbudno, da je načrtovanje še vedno več kot bi bilo treba stvar strokovnih služb in institucij, da se ne načrtujemo dovolj samoupravno. Kolikor bolj bomo razpravljali o načrtovanju, prenesli med delovne ljudi in občane, toliko bolj bodo ti dali neposredne pobude, pripombe in stališča in toliko bolj bodo predvidevanja postala realna osnova konkretnega razvoja. To, da predvidevanja včasili preveč izhajajo iz hotenja in premalo iz materialnih možnosti, ne bi smelo biti izgovor, da se smejo z načrtovanjem ukvarjati le poklicani, pri čemer je s poklicnimi mišljenji opek krog strokovnjakov. To je zmotno. Poklicani so v resnici delovni ljudje in občani in še njihove začetne pripombe in stališča so kljub temu, da so včasih morda preveč odraz njihovih želja, ki jih niso usklajili z resničnimi možnostmi, vendar potrjujejo, da so o načrtovanju konkretno razmišljali in pokazali so, da jim ni vseeno, kakšen bo načrt.

NAPOTEK

Osnove novega pristopa k načrtovanju je podala ustava. Načrtovanje je pravica in dolžnost. Njegovi nosilci so občani in v krajevni skupnosti, delavci v združenem delu, prizadejci v interesnih skupnostih in drugi v drugih skupnostih, samoupravnih mehanizmi. Sicer je načrt resda dokument, toda to je splošno dogovorjen

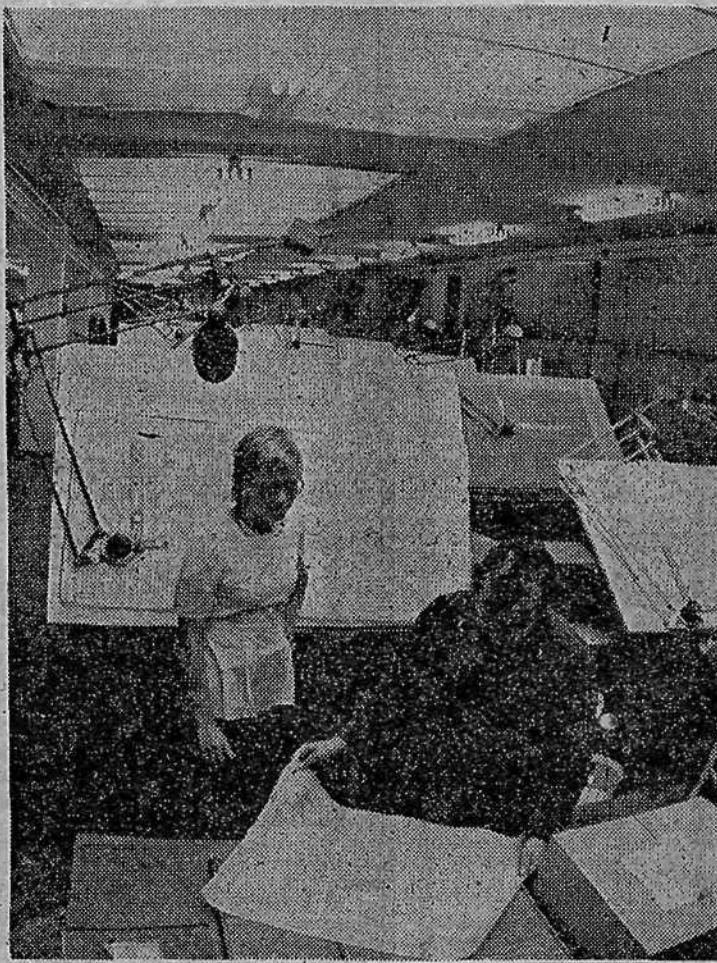
in sprejet dokument. Osnovni nosilci načrtovanja prek instrumentov in nato prek kontrole izvajajo in popravljajo načrt.

ALI STE SE OPREDELILI?

V občini Ljubljana Center so temeljne organizacije združene dela izpolnile ankete, ki sta jih pripravila Zavod za planiranje in Zavod za statistiko SR Slovenije. V naši občini so te ankete izpolnjevali februarja in marca, morali pa so podati kazalce razvoja v srednjeročnem obdobju 1976 do 1980. Nekatere težave, ki so se pri tem pojavile, koreninijo verjetno v neustreznih kadrih za to področje v TOZD. Za kaj gre? Gre za to, da bi se do vprašanj, ki jih je zajemala anketa, morali opredeliti vsi delavci, vsi bi morali podati svoje mnenje o svojih razvojnih načrtih. Žal pa je bilo nemalokrat tako, da so ankete izpolnjevali kar računovodje ali direktorji. Tako anketa zaradi napačnega postopka, ki je pogljal iz nezaupanja do delavcev, ni dala rezultatov, ki so jih od nje pričakovali. Če so nekateri, ki so jim kuverte s anketami prišle v roke, ankete sami izpolnili, ne da bi se prej posvetovali z delovnim kolektivom, potem nikakor ni mogoče reči, da so v takšnih organizacijah načrtovali na novih osnovah.

Kljub temu na občini menijo, da jim bodo tudi takšne, po napačnem postopku izpolnjene ankete, služile kot (sicer manj zanesljiva) opora pri izdelavi osnutka srednjeročnega družbenega načrta občine Center.

Treba pa je povedati, da so v mnogih delovnih organizacijah izpolnili ankete po pravilnem postopku. Gotovo je, da

je ta anketa pravzaprav spodbudila mnoge, da so se pričeli bolj sistematično ukvarjati z načrtovanjem svojega razvoja. Mnogokje so ustanovili posebne komisije, katerih naloga je pripraviti srednjeročni razvojni načrt organizacije združenega dela. Morale bodo delati intenzivno, saj bodo morali biti srednjeročni načrti OZD sprejeti do oktobra.

Tokrat bo Zavod za planiranje SRS v sodelovanju z občinskimi skupščinami ponovil anketo in pričakovati je, da bo dala mnogo bolj realne rezultate, ker bodo številčne podatke, ki jih bo anketa zahtevala, jemali iz svojih načrtov. Letošnje delo pri izdelavi srednjeročnega načrta velja

za prednostno nalogo in namenjena mu mora biti vsa pozornost. Kjer še čakajo in svojega lagodnost opravičujejo z izgovorom, da še ni zakona o načrtovanju, bodo morali sami trpeti posledice svoje zamude.

Usklajevanje programov OZD bo opravila gospodarska zbornica.

V SIS KASNIJO

V samoupravnih interesnih skupnostih najbolj kasnijo z načrtovanjem. Vzroki so: zapoznelo ustanavljanje SIS in da še nimajo svojih interesnih služb, ki bi izdelovale njihove programe razvoja. Toda brez njihovih načrtov ne bo mogoče priti do občinskega.

KAJ NAČRTOVATI V KRAJEVNI SKUPNOSTI?

V naših osmih krajevnih skupnostih so ustanovili posebne odbore ali komisije za razvoj in načrtovanje, ki so bile že v začetku leta seznanjene o problematiki in o tem, da morajo izdelati srednjeročni program za razvoj krajevine skupnosti.

Kaj načrtovati v krajevni skupnosti? Razvoj tistih nalog in dejavnosti, ki se financirajo iz njenih sredstev in so v neposredni zvezi z življenjem in delom krajevine skupnosti.

OBČINSKI PRISTOP

V Centru ni posebne planske službe, ki bi bila sama kos izdelave srednjeročnega družbenega načrta v občini. Občinski načrt je integralna celota, ki upošteva gospodarski, socialni in prostorski vidik. Občinski izvršni svet je v začetku leta imenoval koordinacijski odbor za načrtovanje in družbenogospodarski razvoj. Na sedanji svoji prvi seji, ki je bila februarja, je odbor sprejel pristop in načrt za izdelavo srednjeročnega družbenega načrta občine Center za obdobje 1976 do 1980 z opredeljenimi posameznimi fazami priprave za izdelavo in sprejemanje tega načrta pa tudi orientacijski ter minski plan za posamezne faze. Ustanovili so delovno skupino. V njej so načelniki oddelkov v občinski upravi in strokovni sodelavci. Posamezniki so zadolženi za razvoj gospodarstva, krajevnih skupnosti, SIS in drugih samoupravnih organizacij in negospodarskega, za prostorsko načrtovanje in komunalno stanovanjsko dejavnost in varstvo okolja, za kadrovsko politiko in za področje ljudske obrambe. Operativna skupina se je pravzaprav šele zdaj zakopala v delo. Da doslej ni veliko storila, naveda te razloge: premalo informacij, premalo programov od nosilcev načrtovanja (z izjemo gospodarskega področja).

Koordinacijski odbor je odgovoren za izdelavo vseh planskih dokumentov za srednjeročno obdobje. Ta je tudi iz-

delal orientacijski terminski načrt in po njem so zdaj vsi občinski nosilci v približno dvomesečni zamudi, vendar zaradi tega ne bo družbeni načrt sprejet z zamudo. Družbeni načrt je letos prednostna naloga, v njeno izvršitev se morajo vsi forumi vključiti z vso odgovornostjo. Načrt bo osnova za nadaljnje delo. To, kar bo sprejeto v načrtu, bo družbena obveza za vse izvajalce. Zato ga je treba pripravljati in sprejemati z vso resnostjo. Izvajanje bodo morali spremljati še posebej pozorno vsi družbeni in politični faktorji v občini. Prav tako bodo morali biti pozorni do prilagajanja.

Jasno je, da bi vsaka večja zamuda povzročila preložitve izdelave družbenega načrta ali prinesla rešitev, ki ni v skladu s sprejetimi izhodišči: to nevarnost namreč, da bi zaradi časovne stiske prišlo do kabinetskega in statističnega, nesamoupravnega reševanja posameznih razvojnih vprašanj. Tudi ob zatrdilu, da sedanja dvomesečna kasnitev ne bo imela bistvenih posledic, moramo postati pozorni.

Dolžnost vseh družbenopolitičnih organizacij v občini je, da posvetijo družbenemu načrtu kar največ pozornosti, saj prav njihov vpliv lahko odigra zelo pomembno nalogo.

Junija in julija mora biti izdelan osnutek projekcij gospodarskega, socialnega in prostorskega razvoja občine. Do konca septembra mora biti izdelan osnutek družbenega načrta občine. Oktobra bo sledilo usklajevanje in sprejemanje načrtov razvoja v TOZD in na vse drugih ravneh združevanja dela, v interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih. Hkrati bo izvedena in delana druga anketa o minimalnih skupnih kazalcih razvoja pri nosilcih načrtovanja v združenem delu. Oktobra in novembra bo podan predlog občinskega družbenega načrta, o katerem bodo javno razpravljali. Pred koncem leta mora občinska skupščina sprejeti družbeni načrt občine.

VLADIMIR JERMAN

Dragi Dogovoril! Živeli!

Te dni smo bili in smo še vedno dobre volje. Posebno mi je godilo na Trgu osvoboditve oziroma pod njegovo ploščadjo, ob vstopu v garaže. Tu mi je najbolj ugajala tista debelušasta ženska, ki je nalivala vrčke piva, ter tista malo bolj suha, ki je mešala čevapčice. Tedaj se mi je v glavi motalo naslednje: Kako lepa je ta naša domovina, saj hodijo tod veseli ljudje in se dobra volja preliva kot pivo iz čaše na vsakem koraku. Zdelo se mi je, da bo ta dobra volja za vedno ostala v meni. Toda... ne kilči vraga. Še taisti dan, dragi moji, pridem ne koliko vesel, malce nakresan, domov. Pričakajo me vsi moji tozdi: tozo soproga, tozd hči in tozd sin. Tozdi hči me že na vratih pozdravi v vprašanju: »Tata, danes torej ni samo dan zmage nad fašizmom ampak tudi dan tvoje svobode, da si privoščiš malignancov, koliko ti duša da. Stročke pa nosi tozd oziroma bolj rečeno delovna skupnost skupnih služb, naša draga tozd mama.« Sin, ki je vse to opazoval brezbržno, kakor gledajo dislocirani obrtni na glavno centralo, je samo pokimal in polglasno dejal: »Seveda, tako se obnašajo proizvodni tozdi. Denar porabljajo za marsikaj, a o solidarnosti počejo niti slišati. Prav bfiga jih, da nima tozd sin denarja niti za navadno šolsko radirko.« Poslušam vse to, gledam, malce presenečen, kako to, da na tak dan, kakor je dan zmage, doživim tako (ostro) kritiko, zabeljeno z očitkom, da sem zapravljivec. In komaj se pripravim, da bi nekaj izustil s trudnimi usti in pogledam okoli sebe z izbuljenimi očmi, ko že zagrmí tozd soproga:

»Ali ti, gobezdalo, sploh veš, kaj pomeni delovna organizacija? Ne veš. Pravzaprav tudi nisi nikoli nič znal, razen da lokaš iz vrčkov in čaš ter da buliš v zamašene združnice...« Malce se obrnem, da vidim, kako mi ta tozd soproga govori, pri tem pa pazim, da se ne bom obrnil prenaogo, ker bi se lahko zgodilo, četudi se mi, da padem in potem hajd na stroške SIS socialno. Ko se mi posreči obrniti, pravim:

»Danes je dan zmage. Mar naj jokam, tarnam, kritiziram, mar naj mar naj, mar naj...« Tu mi zmanjka argumentov, pa se sklonim in še nekajkrat ponovim tisti »mar naj«. Moja Vera, tozda naša tozd soproga pa, ko vidi, da mi zmanjkuje argumentov, skozi nadme rekoč: »Na podlagi medsebojnega sporazuma o medsebojnih odnosih, na podlagi katerega se urejajo odnosi med mano in tabo, torej med tozdom očeta in tozdom mame, protestiram in zahtevam, da se moj tozd oziroma

RAPORT NAVADNEGA OBČANA

TOZD soproga

ma naša delovna skupnost skupnih služb spremenil v drugem členu sporazuma, kjer je zapisano, da tozd oče in drugi tozdi plačajo tozdu mame 90 odstotkov vseh ustvarjenih dohodkov, v novo vsebino, iz katere bo izhajalo, da plačajo 99 odstotkov. Če to ne bo narejeno, boš, zlati možiček, lahko spančekal celo pod ploščadjo Trga osvoboditve.«

Bilo je to na dan zmage. Tudi danes ni nič bolje. Delovna skupnost skupnih služb, ki jo v naši delovni organizaciji predstavlja moja soproga, imenovana tozd soproga, nenehno napada moj tozd in trdi, da je premalo plačana, da njene servisne storitve niso naivna opravila, ampak, za vraga, dragi Dogovoril, dejstvo, ki potrjuje, kakor pravi, da se v novih odnosih ni prav nič spremenilo, razen da smo namesto mamice dobili tozd soprogo in da sta deficitarna tozda, torej tozd sin in tozd hči, postala njena glavna opornika. Da je temu zares tako, potrjujejo tudi naslednji kazalci: moj tozd ne razpolaga več niti z dinarnim dohodka. Celo s tistim preostalim odstotkom ne, kajti skupni izdatki so prerasli dohodke (e, tu ne morem reči skupne) za kakih deset odstotkov. Toda ne gre za to, marveč za nekaj drugega: ti naši račun niso čisti. Delovna skupnost skupnih služb namreč kar naprej kali vodo (in račune) in prevzema, bratec, celo tudi tisto, kar ji po naših in družbenih sporazumih ne gre in ne pripada. Pa ne samo to, marveč še veliko drugega si prisvaja, tako da o enakopravnosti ni niti besedice. Tako nas ona realno zastopa v sosesstvu, ona hodi na kavice, na zabavne večere, ona odloča, kdo bo prišel k nam in kdo ne, ona kupuje pijačo, čokolado (prej nikoli nismo kupovali čokolade), kavo in celo tudi konjak, tisti pravi francoski, kajti slovinov ali rubinov ji ni po volji. Moram pa hkrati reči, da ta delovna skupnost, torej naša tozd soproga ne naredi nič otipljivega, razen da pospravi postelje, čisti parket in kuha kosilo. Zato vas vprašujem: Kako doseči, da bodo račun čisti? Ali je potrebno, da tovarišico tozd soproga izkritiziramo ali da jo preprosto zamenjamo z zavednejšo, pred skupnostjo tozdom in družbo odgovornejšo? Zdi se mi, da takšna, kakršna je zdaj, lahko postane zelo težka, ne samo pri delu, ampak tudi prek dela. Dokler mi ne odgovorite, prejmite pozdrave od tovariša Veneta Horvata, tozda oče in pozdravite vse vaše bralce s tozdomskimi pozdravi. Imeli smo še tudi hujše stvari — naše vizije so čiste.

Vaš VENE HORVAT

BOROJE ARTUR